

Súd: Okresný súd Košice II
Spisová značka: 15C/106/1997
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7297899002
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Obermanová
ECLI: ECLI:SK:OSKE2:2013:7297899002.42

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice II sudkyňou JUDr. Vierou Obermanovou v právnej veci navrhovateľa X. Q., Z.. XX.X.XXXX, B. V. A., L. XX, I.. JUDr. Alexandrom Fuchsom, advokátom v Košiciach, Štúrova 20, proti odporkyňi F. Q., Z.. XX.X.XXXX, B. V. A., L. XX, zast. JUDr. Emíliou Hambálekovou, advokátkou v Košiciach, Štúrova 7, v konaní o vyporiadanie BSM, takto

r o z h o d o l :

U r č u j e, že z vecí patriacich do BSM pripadá do výlučného vlastníctva odporkyne nehnuteľnosť - dom súp.č. XXX, nachádzajúci sa na L. R.. Č..XX V. A.- Š., I. Z. E. Č.. XXXX A..Ú.. Š., obec A.- Š., na parc. registra C. Č.. XXX/X v hodnote 78.027,88 eur.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie podielov sumu 38.594,04 eur, do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Účastníci konania sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok za konanie o vyporiadanie BSM vo výške 1.560,50 eur na účet Okresného súdu KE II, do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Účastníci konania sú povinní zaplatiť trovy štátu, a to navrhovateľ vo výške 148,28 eur a odporkyňa vo výške 98,28 eur, na účet Okresného súdu KE II, do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Účastníkom súd náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Vzájomný návrh odporkyne o zaplatenie sumy 19.282,92 € súd v y l u č u j e na samostatné konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Predmetom konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania (ďalej len BSM).

Rozsudkom z 22.2.2011 č. k.15C/106/1997-724 tunajší súd rozhodol vo veci tak, že určil, že z vecí patriacich do BSM účastníkov pripadá do výlučného vlastníctva odporkyne nehnuteľnosť - dom súp. č. XXX, Z. Q. Z. L. R.. Č.. XX V. A. - Š., zapísaný na E. Č.. XXXX A.. Ú.. Š., H. A. - Š., parcela č. 166/2 v hodnote 81.071,25 eur, uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie podielov sumu 42.145,48 eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie o návrhu odporkyne o vydanie vecí zastavil, návrh navrhovateľa o vydanie vecí vylúčil na samostatné konanie. Ďalším výrokom uložil účastníkom povinnosť zaplatiť spoločne súdny poplatok za konanie o vyporiadanie BSM vo výške 1.621,- eur na

účet Okresného súdu Košice II do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách štátu rozhodol tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť štátu trovy vo výške 148,28 eur a odporkyni vo výške 98,28 eur na účet Okresného súdu Košice II do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Náhradu trov konania vo vzťahu medzi účastníkmi súd nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie odporkyňa. Navrhovateľ predložil súdu vyjadrenie k jej odvolaniu, v ktorom navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, avšak z iných dôvodov ako uvádza odporkyňa vo svojom odvolaní.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody sú čiastočne dané. Konštatoval, že súd prvého stupňa na prejednávanú vec aplikoval relevantné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ale nie všetky správne vyložil a nezaoberal sa dostatočne všetkými okolnosťami, podstatnými pre rozhodnutie vo veci.

Poukázal na to, že tunajší súd vzal za preukázané, že manželstvo účastníkov konania bolo uzavreté 30. marca 1974 a rozvedené bolo rozsudkom Obvodného súdu Košice II zo 07. júna 1993, ktoré nadobudlo právoplatnosť 24. augusta 1993. Zistil, že účastníci nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva nehnuteľnosť- rodinný dom č. súp. XXX, A.. Ú.. Š., H. A. - Š., zapísaný na LV č. 1004. Vychádzal z toho, že účastníci začali dom stavať, aj stavbu dokončili, počas trvania manželstva, pričom sa spoločne podieľali na príprave stavby i jej samotnej realizácii. Účastníci sa do domu nasťahovali v roku 1986. Predmetná nehnuteľnosť patrí do BSM účastníkov bez ohľadu na to, že stavebné povolenie bolo vydané až v roku 1981 a kolaudačné rozhodnutie až v roku 1994, pričom obe rozhodnutia zneli len na meno odporkyne. Pokiaľ ide o pozemok, na ktorom stojí predmetný rodinný dom (parcela č. 166/1 s výmerou 1.412 m², tento darovala odporkyni jej babka O. B. V. J. XXXX písomnou darovacou zmluvou, s prepisom pozemku bol však problém, pretože ho vlastnilo viacero spoluvlastníkov a v evidencii nehnuteľností ku prevodu došlo až v roku 1994, t.j. po rozvoде účastníkov, kedy bolo úradným postupom zaevidované vlastníctvo odporkyne k pozemku a tiež k predmetnému domu.

15C/106/1997

Pokiaľ ide o hradenie nákladov na výstavbu domu, súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom svedkov, listinnými dôkazmi, ako aj pripojeným spisom sp.zn. XXC/XXX/XX T. dospel k záveru, že dom bol postavený počas trvania manželstva, hoci i z menšej časti z výlučných prostriedkov každého z nich, pričom navrhovateľ vložil sumu 22.500,- Kčs ako časť kúpnej ceny kotla na kúrenie, a ten sa namontovaním do domu stal súčasťou domu, a odporkyňa vložila sumu 47.800,- Sk, ktorú navrhovateľ uznal ako vynaložené náklady z jej výlučných prostriedkov na dom. Ak teda nebolo preukázané jednoznačne, aby výstavbu domu uskutočnili účastníci len z výlučných prostriedkov odporkyne, neostalo súdu urobiť iný záver, ako ten, že na výstavbu domu použili aj spoločné finančné prostriedky, či už z pôžičiek obidvoch účastníkov, našetrových peňazí a z príjmov z pracovných pomerov. Súd prvého stupňa neuveril tvrdeniu odporkyne, že na výstavbu domu nepoužili ani korunu zo spoločných prostriedkov. Pokiaľ ide o vložené finančné prostriedky, nepatriace do BSM, odporkyňa zo svojich výlučných finančných prostriedkov preukázateľne prispela na dom sumou 31.000,- Sk, ktorú vyplatili jej rodičia a sumou 16.800,- Sk, vynaloženou prostredníctvom jej brata na zakúpenie 1800 kvádrov a 5 ks bytových dverí. Celková suma týchto prostriedkov preto predstavuje 47.800,- Sk. Odporkyňa sa ocitla v dôkaznej núdzi a nepreukázala podľa názoru súdu vklad svojich výlučných prostriedkov na dom v rozsahu 300.000,- Sk, ktoré jej mali darovať matka a brat na začiatku výstavby domu v roku 1979. Aj keď z prehlásenia z 22. januára 1992 vyplýva úmysel darcov, že odporkyni na výstavbu domu matka darovala sumu 120.000,- Kčs a brat vyplatil odporkyňu v sume 180.000,- Kčs, súd vyhodnotil dôkaznú situáciu tak, že v konaní nebola nespochybniteľným spôsobom preukázaná existencia daru matky pre odporkyňu, ani na aký účel sumu 120.000,- Kčs v skutočnosti použila. Odporkyňa totiž tvrdila, že všetky darované peniaze od matky použila na výstavbu rodinného domu. Súd preto hodnotil úmysel daryne - matky odporkyne, keď tá vypovedala pred súdom ako svedkyňa rozporne v tom, že dali dcére v hotovosti 120.000,- Kčs, ktoré mali našetrované s manželom - otcom odporkyne, nepamätala si ale, kedy došlo k poskytnutiu týchto peňazí, iba že podpísali o tom papier, pričom vyhlásenie o darovaní týchto peňazí je vyhotovené až s odstupom 12 rokov od začatia výstavby domu. Súd prihladol aj na

skutočnosť, že v konaní nebol preukázaný zdroj finančných prostriedkov u darcov - rodičov odporkyne a jej brata, ani vkladnej knižky, z ktorej mali byť finančné prostriedky vybraté a poskytnuté odporkyni na výstavbu domu. Súd nemohol uveriť tomu, že rodičia mohli odporkyni darovať taký veľký obnos peňazí, akou suma 120.000,- Kčs v roku 1992 (resp. roky 1979 až 1980) pri začiatku výstavby bola. Matka odporkyne ako svedkyňa sa nevedela vyjadriť ani k tomu, akú finančnú čiastku dal odporkyni jej brat, keď spomínala sumy 300.000,- Kčs až 400.000,- Kčs, ani na čo ich mala konkrétne odporkyňa vynaložiť. Aj keď brat odporkyne vybral dve pôžičky, táto nesporná skutočnosť sama osebe ešte neznamená, že z týchto pôžičiek boli - a v akej výške - vynaložené finančné prostriedky na zakúpenie materiálov na stavbu domu účastníkov. Brat odporkyne vybral pôžičku až v roku 1996, keď už dom účastníkov bol postavený a nasťahovali sa do domu, preto logicky z nej nemohol peniaze odovzdať odporkyni na výstavbu domu. Súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že vzťahy medzi navrhovateľom, matkou a bratom odporkyne sú dlhodobé vyhrotené, až nepriateľské, a z tohto pohľadu ich výpovede ako svedkov sa nejavili vierohodné. Za účelové považoval v tomto smere aj čestné prehlásenie V. A. - Š. odporkyne, podané až počas konania 20. mája 2008 o tom, že v roku 1982 poskytol jej manžel X. A., brat odporkyne sumu 60.000,- Kčs odporkyni na výstavbu domu. Súd preto zohľadnil v prospech navrhovateľa len sumu 22.500,- Sk, t.j. 746,76 eur a v prospech odporkyne sumu 47.800,- Sk, t.j. 1.586,67 eur.

Na zistenie ceny spornej nehnuteľnosť súd prvého stupňa vykonal znalecké

15C/106/1997

dokazovanie, a to znaleckým posudkom č. 3 zo 7.1.2004, vyhotoveným znalcom z odboru stavebníctva D.. P. B., ku ktorému boli vyhotovené ďalšie tri dodatky. Vo svojom rozhodnutí tunajší súd vychádzal zo všeobecnej hodnoty predmetnej nehnuteľnosti uvedenej v Dodatku č. 3 ku znaleckému posudku č. 3, vyhotoveného 02.12. 2010, v ktorom bola zohľadnená skutočnosť, že dom bol k 23.8.1993, t.j. k zániku BSM, rozostavanou stavbou, skolaudovaný bol až v roku 1994, súčasný výpočet všeobecnej hodnoty v znaleckom posudku zohľadňuje celkovú situáciu pri hodnotení nehnuteľnosti v danej lokalite v čase spracovania posudku, t.j. v čase prebiehajúcej finančnej krízy. Súd tak ustálil všeobecnú cenu nehnuteľnosti v sume 81.071,25 eur s tým, že všeobecná cena samotného domu je v sume 78.027,88 eur a cena plotov v sume 3.043,37 eur.

Na zdôvodnenie rozsudku súd poukázal na to, že nemohol prihliadať na návrh odporkyne, aby znalcom vyčíslené priemerné náklady na údržbu a drobné opravy za obdobie po rozvode účastníkov od 01.01.1994 do 31.12.2010, t.j. za 16 rokov vo výške 20.654,40 eur uznal ako výdavok výlučne v prospech odporkyne po rozvode manželstva a o túto sumu znížil podiel navrhovateľa na vyporiadaní BSM, že investície odporkyne po rozvode manželstva (ktoré napokon v konaní neboli ani preukazované), nemajú vplyv na hodnotu nehnuteľnosti, pretože tá sa určuje a vyporiadava v stave ku dňu zániku manželstva bezpodielových spoluvlastníkov, z toho dôvodu súd na ne neprihliadal. Ak sa nehnuteľnosť prikazuje pri vyporiadaní BSM do výlučného vlastníctva odporkyne, ako to súd určil v danom prípade, tak v skutočnosti odporkyňa zhodnotila vlastnú nehnuteľnosť. Ak totiž v čase vyporiadania hodnota takejto veci je vyššia, než pôvodná hodnota, potom sa k tomuto zvýšeniu pri stanovení náhrady nákladov vynaložených len z prostriedkov jedného z manželov neprihliada. Do BSM totiž patrí vec v takto zvýšenej hodnote, takže z tejto zvýšenej hodnoty sa vychádza pri stanovení ich podielov na spoločnom majetku. Nepriznáva sa náhrada bežných udržiavacích nákladov, ktoré boli na vec vynaložené tým z manželov, ktorý ju výlučne sám užíval.

S poukázaním na ust. § 149 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 150 OZ súd prvého stupňa prikázal predmetnú nehnuteľnosť do vlastníctva odporkyne s tým, že určil podiely oboch účastníkov z BSM s povinnosťou odporkyne vyplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie podielov sumu 40.115,72 eur. Zohľadnil pritom vyššie uvedené aktíva (81.071,25 eur), ako aj pasíva (746,86 eur na strane navrhovateľa a suma 1.586,67 eur na strane odporkyne).

Ďalej odvolací súd poukázal na to, že okrem domu a plotov znalec D.. P. B. v Dodatku č. 3 z 02.12.2010 ku znaleckému posudku č. 3/2004 ohodnotil aj studňu, vonkajšie úpravy a porasty na pozemkoch, že súd prvého stupňa vychádzal z nesporných skutkových tvrdení účastníkov o tom, že studňu, žumpy, spevnené plochy betónové a dláždené, vodomernú šachtu, ako aj porasty na pozemku, financovali

účastníci zo spoločných finančných prostriedkov, že svedčí o tom aj písomné podanie odporkyne z 29.1.2009. Sporný pozemok na parcele č. 166/1, zapísaný na LV č. 1004 kat. úz. A. - Š. získala však odporkyňa až v roku 1994 do svojho vlastníctva, preto súd vychádzal z toho, že ak obaja účastníci ako manželia sa podieľali na investíciách do stavieb a porastov na tomto pozemku, tieto investície boli v prospech tretích osôb a účastníci si už nemôžu v rámci vyporiadania BSM uplatniť túto spoločnú pohľadávku voči pôvodným vlastníkom, pretože tí už nemajú osôh z investícií vložených nimi do porastov a stavieb na tomto pozemku, keď v súčasnosti je už pozemok vo vlastníctve odporkyne. V tomto konaní sa už totiž nezasahuje do práv tretích osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania o vyporiadanie BSM. Uvedená spoločná pohľadávka

15C/106/1997

nesporne existovala v čase zániku BSM. Súd hodnotí vždy skutkový stav ku dňu rozhodovania a vzhľadom na to, že preukázateľne v súčasnosti je už odporkyňa vlastníčkou pozemku, prechádza predmetná pohľadávka na odporkyňu tým, že nadobudla vlastníctvo pozemku od skoršieho vlastníka. Preto súd zohľadnil pohľadávku pri vyporiadaní v zmysle zásad rovnosti. Preto súd určil, že navrhovateľovi patrí finančný nárok voči odporkyni ako vlastníčke pozemku titulom bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu (§ 451 OZ) v polovici so znalcom určenej všeobecnej hodnoty studne, vonkajších úprav a porastov na pozemku, t.j. suma 2.029,76 eur (4.059,52 eur : 2). Podiel navrhovateľa na mase BSM predstavuje sumu 40.115,72 eur a po pripočítaní polovice všeobecnej hodnoty studne, vonkajších úprav na pozemku, v celkovej sume 2.029,76 eur vychádza suma 42.145,48 eur, ktorú súd uložil odporkyni zaplatiť navrhovateľovi v lehote 90 dní od právoplatnosti rozsudku.

K argumentom odporkyne uvedeným v odvolaní, ktoré smerujú proti rozhodnutiu, odvolací súd uviedol:

1./ že sa nestotožňuje s odvolacou námietkou odporkyne, v zmysle ktorej prvostupňový súd vyporiadal aj majetok, ktorý účastníci neurobili predmetom konania a preto mal konať v rozpore s ust. § 153 ods. 2 O.s.p.. V konaní o vyporiadanie BSM súd po vyporiadavanom majetku z BSM síce nepátra a vychádza zo skutkového opisu vecí tak, ako ho vykonal účastníci, ale nie je viazaný návrhmi účastníkov a to ani pokiaľ ide o rozsah tohto spoluvlastníctva, ani pri posúdení právnej otázky, či určitý majetok patrí do nevyporiadaného BSM. Rovnako súd nie je viazaný návrhmi účastníkov ani pokiaľ ide o spôsob vyporiadania BSM, pretože spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi vyplýva zo zákona. Súd prvého stupňa preto postupoval správne, ak vykonal všetko potrebné dokazovanie ohľadom majetku, ktorý nadobudli účastníci za trvania ich manželstva do bezpodielového spoluvlastníctva, v danom prípade ide o nehnuteľnosť - dom, súp. č. 559, nachádzajúci sa na L. R.. Č.. XX V. A. - Š., zapísaný na E. Č.. XXXX A.. Ú.. Š., H. A. - Š., parcela registra „C“ č. 166/2.

Pri rozhodovaní súd prvého stupňa vychádzal z toho, že účastníci začali dom stavať (na cudzom pozemku a bez stavebného povolenia), pričom sa spoločne podieľali na príprave stavby i pri jej realizácii a do domu sa nasťahovali počas trvania manželstva v roku 1986. Preto dospel k záveru, že predmetná nehnuteľnosť patrí do BSM účastníkov bez ohľadu na to, že stavebné povolenie bolo vydané až v roku 1981 a kolaudačné rozhodnutie až v roku 1994, hoci obe rozhodnutia zneli len na meno odporkyne.

Vychádzajúc zo spisového materiálu s takýmto skutkovým i právnym vyhodnotením vyššie uvedenej otázky sa odvolací súd stotožnil, lebo aj v zmysle konštantnej judikatúry možno uzavrieť, že ak boli v čase po uzatvorení manželstva vybudované na stavbe - rodinnom dome - prvky dlhodobej životnosti (hlavne zvislé a vodorovné konštrukčné prvky, konštrukcia strechy) a prípadne väčšina ostatných prvkov, ktoré stavbu charakterizujú ako vec v právnom slova zmysle a za trvania manželstva bola stavba aj dokončená, pričom na jej financovanie boli použité aj prostriedky z BSM, možno z toho vyvodiť, že po uzavretí manželstva vznikla vec, ktorá patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z tohto hľadiska nie je rozhodujúce, na koho bolo vydané stavebné a kolaudačné rozhodnutie (pozri s potrebnými zmenami rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/201/96, ZSP 26/1997).

Súdna prax zastáva stanovisko, že v rámci komplexného riešenia majetkových vzťahov sa zásadne vyporiadávajú aj ďalšie spoločné majetkové práva a povinnosti, včítane

15C/106/1997

spoločných pohľadávok a dlhov s primeraným použitím ustanovení § 149 a § 150 OZ. Predpokladom vyporiadania týchto spoločných majetkových práv a povinností je, že vznikli za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v súvislosti s ich hospodárskym a spotrebným spoločenstvom a že v dobe jeho zániku existujú. V rámci vyporiadania BSM nie je možné vyporiadavať majetkové vzťahy, ktoré sa síce týkajú manželov, avšak nevznikli v súvislosti s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom, okrem, ak ich rozvedení manželia sami neurobia predmetom vyporiadania (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. mája 2008, sp.zn. 2Cdo/113/2007).

Odvolačný súd poukázal na skutočnosť, že účastníci urobili predmetom konania - okrem vecí patriacich do BSM - aj ďalšie majetkové vzťahy, a to investície vložené do majetku tretích osôb, pričom nie je podstatné, že sa tak stalo až v ďalšom priebehu konania, nie v návrhu na začatie konania. Otázke vyporiadania ďalších majetkových vzťahov, ktoré účastníci urobili predmetom konania a týkajú sa ich ako bývalých manželov, sa odvolací súd venoval v odôvodnení pod bodmi 2 a 3 nižšie.

2./ Argumentácia odporkyne, že prvostupňový súd nesprávne ustálil masu BSM a veci patriace do BSM a tým aj nesprávne vypočítal finančné vyporiadanie medzi účastníkmi, je dôvodná. Odvolací súd sa stotožnil s odvolacou námietkou odporkyne, že ploty nie sú súčasťou domu.

Na posúdenie toho, či ide, alebo nejde o súčasť veci (ustanovenia § 120 OZ), sa vyžaduje predovšetkým zistenie, že súčasť (určitá vec, časť) patrí k veci, t.j. k veci v právnom zmysle, teda k hlavnej veci (spravidla tej, ktorá má byť predmetom právneho úkonu).

Stavby sú nehnuteľnosťami (ustanovenie § 119 OZ) len vtedy, ak sú spojené so zemou pevným základom. Pevný základ treba skúmať z technického hľadiska, najmä so zreteľom na to, či stavbu možno premiestniť bez narušenia jej hospodárskeho určenia. Stavbou je každý objekt považovaný za stavbu podľa stavebno-právnych predpisov. Ostatné veci sa považujú za hnutelne (argumentum a contrario).

Ploty sú síce v zmysle stavebného zákona drobnými stavbami, ale odporkyňa správne argumentuje, že nie sú stavbou v zmysle Občianskeho zákonníka, ale sú súčasťou pozemku.

Takému záveru svedčí aj stále platná judikatúra, v zmysle ktorej súčasťou pozemku ako hlavnej veci sú aj niektoré vonkajšie úpravy, najmä záhradné vodovody a prípojky podobného druhu a prevedenia, kôlne, altánky, bazény atď. Tieto stavby, zariadenia a porasty nemôžu byť samostatne ani predmetom kúpnej zmluvy, pokiaľ nemajú povahu samostatných vecí, pričom spravidla tieto stavby, zariadenia, a tým viac porasty, sú takmer vždy súčasťou pozemku (pozri judikatúru R 23/92, R 23/77). Do tejto kategórie je možné zahrnúť aj ploty, pretože sú užívané neoddeliteľne ako súčasť hlavnej veci - pozemku, pričom neoddeliteľnosť súčasti od veci neznamena iba jej prípadnú fyzickú či technickú neoddeliteľnosť, ale stačí, že ju nemožno oddeliť bez toho, aby sa vec ako taká neznehodnotila. Znehodnotenie veci môže spočívať tak v znížení jej hodnoty, ako aj v znížení jej funkčnosti, či v narušení jej hospodárskeho účelu a pod.

Podobne, porasty rastúce na pozemku, ktorý je vo vlastníctve jedného z manželov, nie sú vecou v zmysle ustanovenia § 119 OZ, ale sú súčasťou tohto pozemku (§ 120 ods. 1 OZ). Preto, aj keď pôvodne boli porasty obstarané ako sadenice stromčekov zo spoločných

15C/106/1997

prostriedkov manželov, nemôžu byť vyporiadané ako majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

S poukazom na vyššie uvedenú právnu argumentáciu zastával odvolací súd názor, že ploty, vonkajšie úpravy, studňa a porasty sa okamžikom ich pevného spojenia so zemou stali vlastníctvom toho subjektu,

ktorý vlastnil pozemok, t.j. právnych predchodcov odporkyne a neskôr, od r. 1994, odporkyne, preto nemôžu byť vyporiadané ako majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

Z obsahu spisu vyplýva, že v Správe katastra KE II bola odporkyňa zapísaná ako vlastníčka parcely registra „C“ č. 166/1 a č. 166/2 dňa 22. februára 1994, pričom odporkyňa vo vyjadrení z 18. augusta 2010 uviedla, že ploty, studňa, vodomerná šachta, žumpa, spevnené betónové a dláždené plochy, kanalizačná prípojka, porasty, nepatria do masy BSM. Na uvedenom postoji odporkyňa zotrvala aj v ďalšom písomnom vyjadrení z 22. februára 2010 (č.l. 713 - 715 spisu).

Pokiaľ ide o samotný dom patriaci do BSM, navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne namietol správnosť výšky všeobecnej hodnoty domu, v akej bola ustálená v znaleckom posudku, ale odvolací súd poukazuje nato, že v jeho písomnom vyjadrení z 25. decembra 2010 (č.l. 705-706 spisu) k Dodatku č. 3 ku znaleckému posudku č. 3, navrhovateľ uviedol, že k určeniu všeobecnej hodnoty stavieb súdnym znalcom nemá pripomienky. Odvolací súd preto na túto námietku navrhovateľa neprihliadal (ustanovenie § 120 ods. 4, § 205a O.s.p.).

Masa BSM vzhľadom na vyššie uvedené zahŕňa iba dom vo všeobecnej hodnote 78.027,88 eur. Po odpočítaní investícií vložených navrhovateľom v sume 746,86 eur a investícií vložených odporkyňou v sume 1.586,67 eur dostávame sumu 75.694,35 eur. Podiel jedného z účastníkov potom predstavuje sumu 37.847,175 eur. Ak by však súd prikázal dom do výlučného vlastníctva odporkyne, bolo by potrebné k podielu navrhovateľa pripočítať investície ním vložené, t.j. v sume 746,86 eur, v dôsledku čoho by mala odporkyňa povinnosť navrhovateľovi vyplatiť na vyrovnanie podielov sumu 38.594,04 eur.

Pokiaľ ide o investície na oddelený majetok jedného z účastníkov, odvolací súd poukázal ďalej na to, že každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok (§ 150 OZ). Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že investície zo spoločného majetku (BSM) do oddeleného majetku bezpodielového spoluvlastníka (manžela) sa hradia vo výške (hodnote), v akej boli vynaložené. Táto investícia sa nevracia vo vyššej sume, než ako bola vynaložená; zhodnotenie oddeleného vlastníctva manžela (napríklad tým, že stromy narástli a začali prinášať plody) nemá vplyv na výšku podielov na vyporiadaní BSM (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2008, sp.zn. 3Cz/330/2006).

Odvolací súd zdôraznil, že je nutné rozlišovať prípady, kedy sa zo spoločných prostriedkov investovalo do oddeleného majetku jedného z manželov a kedy sa zo spoločných prostriedkov investovalo do majetku tretích osôb. Vynaložením investícií do cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu vzniká vlastníčkovi bezdôvodné obohatenie (takisto v rozsahu zhodnotenia nehnuteľnosti). Nejedná sa teda o nárok na vyporiadanie investícií na oddelený majetok jedného z účastníkov v rámci vyporiadania BSM, ale o vyporiadanie ich pohľadávok voči tretím osobám.

15C/106/1997

Občiansky zákonník nemá výslovné ustanovenie o tom, ako majú byť vyporiadané pohľadávky a dlhy manželov, ktoré sú spojené s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom a vznikli za jeho trvania. Tieto pohľadávky a dlhy totiž podľa ustanovenia § 143 OZ nepatria do BSM, takže sa na ne nevzťahujú ustanovenia § 149 a § 150 OZ. Ak tieto vzťahy nie sú osobitne upravené, potom treba v zmysle ustanovenia § 853 OZ vychádzať z ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy svojím obsahom a účelom im najbližšie, primerane použiť ustanovenia § 149 a § 150 OZ a vykonať aj vyporiadanie pohľadávok a dlhov manželov, pokiaľ vznikli za trvania ich bezpodielového spoluvlastníctva a v súvislosti s ich hospodárskym a spotrebným spoločenstvom. Vyporiadanie týchto spoločných práv a povinností sa však týka vzťahov medzi manželmi a nezasahuje do práv a povinností tretích osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania o vyporiadanie BSM a ktorým zostávajú nedotknuté všetky ich práva a námietky, vrátane námietky premlčania (pozri Zhodnotenie Najvyššieho súdu ČSSR z 3. februára 1972, sp.zn. Cpj. 86/1971, R 42/1972).

Ak sa manželia podieľali na opravách alebo úpravách nehnuteľnosti, ktorá je vo vlastníctve iného občana, potom je pre vyporiadanie majetkových vzťahov bývalých manželov rozhodujúce, či im voči vlastníkovi nehnuteľnosti vznikla a trvá pohľadávka z toho dôvodu, že na tieto práce vynaložili svoje spoločné prostriedky (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 17. septembra 1971, sp.zn. 2Cz/52/1971, R 6/1972).

Súd prvého stupňa uviedol, že uvedená spoločná pohľadávka nesporne existovala v čase zániku BSM vzhľadom na to, že preukázateľne v súčasnosti je už odporkyňa vlastníčkou pozemku, pričom predmetná pohľadávka prechádza na odporkyňu tým, že nadobudla vlastníctvo pozemku od skoršieho vlastníka. Preto súd určil, že navrhovateľovi patrí finančný nárok voči odporkyňi ako vlastníčke pozemku titulom bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu (§ 451 OZ) v polovici so znalcom určenej všeobecnej hodnoty studne, vonkajších úprav a porastov na pozemku, t.j. suma 2.029,76 eur (4.059,52 eur : 2).

Nakoľko odporkyňa vzniesla v odvolaní námietku premlčania voči nároku navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia, odvolací súd poukázal na to, že napriek nie celkom jednotnej súdnej praxi na Slovensku (a osobitne v Českej republike) podľa stále relevantnej judikatúry, námietka premlčania práva nepatrí medzi skutočnosti a dôkazy týkajúce sa skutkových tvrdení alebo aplikácie práva, ktoré sú významné pre rozhodnutie vo veci a ktoré je účastník povinný uplatniť pred súdom prvého stupňa. Ide o námietku právnú, ktorej sa netýka koncentračná zásada konania vyjadrená v ustanoveniach § 120 ods. 4 a § 205a O.s.p. a povinný subjekt ju môže uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 4Obdo/39/2008). Vzhľadom na uvedenú, na Slovensku doteraz neprekonanú súdnu prax, sa odvolací súd venoval aj námietke premlčania, ktorú odporkyňa v odvolacom konaní vzniesla.

Otázka premlčania nároku je pri vyporiadaní BSM otázkou z istého pohľadu špecifickou s ohľadom na to, či sa jedná o spoločný dlh alebo o spoločnú pohľadávku bývalých manželov.

Ak sa súd pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva zaoberá aj dlhmi, ktoré vznikli za trvania tohto spoluvlastníctva, prihliada aj k tomu, či už tu neubehla premlčacia doba k uplatneniu nároku na zaplatenie dlhu. Ak by výsledky objasnenia tejto otázky nasvedčovali tomu, že táto premlčacia doba už ubehla, potom je správne, aby sa pri

15C/106/1997

vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva rozhodlo, že obaja spoluvlastníci sú povinní uhradiť takýto dlh v rovnakom pomere (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. marca 1989, sp.zn. 3Cz/6/1989, R číslo: 7/1991).

Vynaložením investícií do cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu vzniká vlastníkovi bezdôvodné obohatenie (v rozsahu zhodnotenia nehnuteľnosti) k okamihu, kedy ku zhodnoteniu došlo, teda kedy sa majetkový stav vlastníka zvýšil o hodnotu zodpovedajúcu zvýšeniu hodnoty veci. Prospech z plnenia bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 1 a 2 OZ) vzniká prijatím tohto plnenia a už v tomto okamihu tiež vzniká príjemcovi tohto plnenia (bez ohľadu na zavinenie) peňažný dlh, ktorý neprechádza na nového vlastníka nehnuteľnosti. Z toho vyplýva, že nárok na náhradu za zhodnotenie nehnuteľnosti nemožno uplatňovať voči tomu, kto neskôr nadobudol nehnuteľnosť, ale voči tomu, kto ju vlastnil v dobe, kedy k tomuto zhodnoteniu došlo (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 29. marca 2003, sp. zn. 25Cdo/355/2001).

Z obsahu spisu vyplýva, že účastníci si svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči predchádzajúcim vlastníkom pozemku na parc. č. 166/1, nikdy neuplatnili (súdne, ani mimosúdne). V roku 1994 získala sporný pozemok na parcele č. 166/1, zapísaný na E. Č.. XXXX A.. Ú.. A. - Š., L.o svojho vlastníctva odporkyňa. Preto, aj keby k uplatneniu ich spoločnej pohľadávky voči tretím osobám došlo, na odporkyňu by táto pohľadávka v dôsledku prevodu vlastníctva pozemku neprešla a záver súdu prvého stupňa o trvaní pohľadávky voči odporkyňi, je preto nesprávny. S ohľadom na uvedenú skutočnosť je irelevantná aj námietka premlčania vznesená odporkyňou, pretože toto právo neprislúcha jej, ale jej právnym predchodcom, ktorí sú nositeľmi povinnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd považoval za nesprávny postup súdu prvého stupňa v tom, že zahrnul do podielu navrhovateľa polovicu hodnoty plotov (keď sumu 3.043,37 eur zarátal do masy BSM), ale aj postup, ktorým priznal odporcovi polovicu hodnoty vonkajších úprav, studne a porastov, vyčíslenú v znaleckom posudku v celkovej sume 4.059,52 eur .

3./ K odvolacej námietke odporkyne, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil jej nárok na náklady za údržbu a drobné opravy domu na čas od rozvodu manželstva ku dňu rozhodnutia o vyporiadaní BSM - t.j. za obdobie 15 rokov od roku 1996 do roku 2011, odvolací súd uviedol, že je opodstatnená, aj keď z iných dôvodov, ako uvádza v odvolaní.

Odporkyňa v odvolaní tvrdí, že uplatnila tieto „investície“ bežnej údržby a bežných opráv, bez vynaloženia ktorých by dom schátral, pričom poukázala na to, že navrhovateľ túto nehnuteľnosť užíval po celú dobu a na údržbu a bežné opravy neprispieval. Ustanovený súdny znalec v Dodatku č. 3 k znaleckému posudku ustálil výšku týchto investícií ročne na 1% - 1.290,93 eur. Za 15 rokov je to suma 19.363,95 eur. Preto podľa názoru odporkyne tieto investície majú byť vyporiadané analogicky v zmysle ust. § 150 OZ v podieloch 1/2, t.j. 9.681,97 eur. Tieto „investície - pravidelná údržba“ nezvyšujú cenu domu, ale tieto náklady by sa mali premietnuť do výroku, ktorým sa vyrovnávajú podiely účastníkov na vyporiadanom majetku.

Uvedený názor odporkyne pokladal odvolací súd za mylný, pokiaľ tvrdí, že tieto náklady majú byť súčasťou vyporiadavaného BSM. Jedná sa totiž o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý mohol získať na jej úkor navrhovateľ po zániku ich bezpodielového spoluvlastníctva tým, že odporkyňa aj za neho plnila, čo mal plniť on sám,

15C/106/1997

nie o nárok, ktorý by vznikol za trvania BSM. Tomuto faktu musí zodpovedať aj uplatnenie nároku, prípadne obrana v konaní a to v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného i procesného práva.

Bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám. Predpokladom vzniku zodpovednosti z bezdôvodného obohatenia je na jednej strane existencia právnej povinnosti (zákonnej alebo zmluvnej) na plnenie u toho, za koho sa plnilo, a na druhej strane neexistencia takejto povinnosti u toho, kto v skutočnosti plnil. Dôležité však je, že za obohateného treba považovať toho, za koho sa plnilo, nie toho, komu sa plnenie poskytlo. Môže ísť napríklad o prípad platenia nájomného a úhrad za užívanie bytu (domu) iba jedným z rozvedených manželov, hoci byt (dom) užívali aj po rozvode spoločne. Ak rozvedená manželka po rozvode, avšak v čase keď ešte obaja účastníci mali právo spoločne užívať dom a ten aj spoločne užívali, platila celú úhradu za užívanie sama, plnila za rozvedeného manžela, čo mal žalovaný plniť sám, takže jemu vzniklo bezdôvodné obohatenie v zmysle ustanovenia § 454 OZ. Pri určovaní rozsahu vydania bezdôvodného obohatenia treba vychádzať zo skutočných nákladov na bývanie, a nie z preddavkov na ne. Keďže v Občianskom zákonníku pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je vymedzený čas plnenia, treba podľa ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka vychádzať z toho, že obohatený je povinný bezdôvodné obohatenie vydať prvý deň po tom, čo ho veriteľ požiadaval o splnenie, a ak nedošlo požiadanie dlžníkovi už skôr, treba za kvalifikované požiadanie považovať žalobu, resp. podanie účastníka vo veci; zročnosť pohľadávky nastane deň po doručení tejto žaloby žalovanému (pozri s príslušnými úpravami rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo/210/2005).

Ustanovenie § 98 O.s.p. ukladá súdu, ako má hodnotiť prejav odporcu na započítanie, a to v závislosti od toho, či navrhuje, aby mu bolo prisúdené viac ako uplatnil navrhovateľ. Ak uplatnil menej, takýto prejav sa posudzuje iba ako obrana, s ktorou sa bude musieť súd vyporiadať ako s predbežnou otázkou. Ak však navrhuje, aby mu bolo prisúdené viac ako uplatnil navrhovateľ, takýto prejav má dôsledky predpokladané ustanovením § 97. Správne posúdenie prejavu odporcu bude významné aj preto, aby súd rozhodol o celej prejednávanej veci. Ak má prejav povahu obrany, vo výroku rozsudku netreba o kompenzačnej námietke rozhodnúť. Stačí, ak sa s touto otázkou súd vyporiada v odôvodnení rozhodnutia.

V preskúmvanej veci odporkyňa v písomnom vyjadrení zo 7. marca 2001 (č.l. 110-111 spisu) síce uviedla, že navrhovateľ neprispieva na nájomné a služby spojené s užívaním bytu, ale nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia proti odporcovi neuplatnila.

Až v písomnom podaní z 18. februára 2004 (č.l. 162 až 164 spisu) namietala, že znalec nezahrnul do posudku náklady na údržbu rodinného domu, pričom uviedla v jednotlivých položkách realizované práce, a navrhla, aby súd z časti pripadajúcej navrhovateľovi odpočítal hodnoty vo výške 1% ročne investovanej na údržbu rodinného domu.

Ako vyplynulo zo stanoviska znalca z 25. júna 2004, vo vyjadrení odporkyne z 18. februára 2004 sú uvedené práce vykonané po 23. auguste 1993, t.j. po rozvode manželstva, preto neboli v posudku zohľadnené.

V ďalšom písomnom vyjadrení odporkyne podanom na súde prvého stupňa osobne 13. októbra 2006 (č.l. 256 spisu) navrhla, aby súd z hodnoty ich spoločného majetku odpočítal sumu, ktorú investovala do domu po rozvode manželstva a činí sumu 422.156,- Sk. Uviedla,

že navrhovateľ v dome býva, všetko užíva, neprispieva na chod domácnosti a úhradu stálych platieb.

Na str. 2 v písomnom stanovisku z 20. apríla 2007 (č.l. 277 spisu) odporkyňa navrhla vzhľadom na existenciu ďalšieho konania, ktorého predmetom je zaplatenie náhrady za užívanie nehnuteľnosti navrhovateľom, kde uplatnený nárok predstavuje sumu približne 240.000,- Sk, aby v prípade uzavretia dohody bola táto suma navrhovateľom zohľadnená vo vyporiadaní s tým, že ona zoberie návrh v danej veci späť.

V písomnom vyjadrení z 22. februára 2010 (č.l. 713 až 715 spisu) odporkyňa žiadala, aby súd znalcom vyčíslené priemerné náklady na údržbu a drobné opravy, vynaložené výlučne z finančných prostriedkov odporkyne za obdobie od 1.1.1994 do 31.12.2010 (16 rokov) v sume $1.290,93 \text{ eur} \times 16 = 20.654,40 \text{ eur}$ uznal ako výdavok výlučne odporkyne po rozvode manželstva a o túto sumu znížil podiel navrhovateľa na vyporiadaní BSM.

Odvolací súd upriamil pozornosť na to, že pojem „investície“, ktoré vedú ku zhodnoteniu veci (nie „investície“ v zmysle vložených prostriedkov bez ohľadu na zamýšľaný výsledok) a pojem „bežná údržba a drobné opravy“ nie sú totožné. Gramaticky pojem „investícia“ znamená „náklady na výstavbu, rozšírenie, rekonštrukciu a technické vybavenie objektov a ich výsledok“, a pojem „údržba“ znamená „starostlivosť o dobrý stav, okrem iného, budov“; v druhom prípade sa teda nejedná o zlepšenie, či zhodnotenie veci, ale iba o náklady na jej udržiavanie v doterajšom stave (pozri slovník Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra <http://slovník.juls.savba.sk>).

Súd prvého stupňa na strane 7 v odôvodnení rozsudku uviedol, že nemohol prihliadať na návrh odporkyne, aby znalcom vyčíslené priemerné náklady na údržbu a drobné opravy za obdobie po rozvode účastníkov od 01.01.1994 do 31.12.2010, t.j. za 16 rokov vo výške 20.654,40 eur uznal ako výdavok výlučne odporkyne po rozvode manželstva a o túto sumu znížil podiel navrhovateľa na vyporiadaní BSM. Ďalej uviedol, že investície odporkyne po rozvode manželstva (ktoré napokon v konaní neboli ani preukazované), nemajú vplyv na hodnotu nehnuteľnosti, pretože tá sa určuje a vyporiadava v stave ku dňu zániku manželstva bezpodielových spoluvlastníkov, z toho dôvodu súd na ne neprihliadal. Ak sa nehnuteľnosť prikazuje pri vyporiadaní BSM do výlučného vlastníctva odporkyne, ako to súd určil v danom prípade, tak v skutočnosti odporkyňa zhodnotila vlastnú nehnuteľnosť. Ak totiž v čase vyporiadania hodnota takejto veci je vyššia, než pôvodná hodnota, potom sa k tomuto zvýšeniu pri stanovení náhrady nákladov vynaložených len z prostriedkov jedného z manželov neprihliada. Podľa záverov súdu prvého stupňa do BSM totiž patrí vec v takto zvýšenej hodnote, takže z tejto zvýšenej hodnoty sa vychádza pri stanovení ich podielov na spoločnom majetku. Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že sa nepriznáva náhrada bežných udržiavacích nákladov, ktoré boli na vec vynaložené tým z manželov, ktorý ju výlučne sám užíval.

Vyššie uvedené odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa považoval odvolací súd za nesprávne, nakoľko v ňom súd zamieňa pojem „náklady na údržbu a drobné opravy“ a pojem „investície“ v zmysle „zhodnotenie nehnuteľnosti“, pretože rozdiel medzi titulmi, z ktorých uvedené nároky vznikli - nárok na vyporiadanie BSM a nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia - nezobral ani do úvahy; tomu potom zodpovedalo aj nesprávne dokazovanie o uplatnenom nároku a obrane odporkyne a v konečnom dôsledku aj nesprávne rozhodnutie, ktoré je v tejto časti minimálne predčasné (bez ohľadu na dĺžku tohto konania). Odporkyňa

15C/106/1997

totiž v konaní uplatnila pohľadávku na započítanie (č.l. 162 až 164, čl. 256, čl. 277, č.l. 713 až 715 spisu) a aj keď je pravdou, že tieto jej podania boli nesúrodé predovšetkým čo do uplatňovaných súm, nič to nemení na skutočnosti, že to bola jej obrana, s ktorou sa súd prvého stupňa náležitým spôsobom nevyporiadal. Nakoľko odporkyňa nenavrhol, aby jej bolo prisúdené viac než uplatnil navrhovateľ, nie je taký jej prejav, uplatňujúci protipohľadávku na započítanie, vzájomným návrhom, ktorý by z tejto pohľadávky urobil prejednávajúcu vec, ale je len obranou proti návrhu navrhovateľa, ako každá iná obrana a súd sa s ňou musí vyporiadať v odôvodnení rozsudku ako o otázke predurčujúcej. Takáto obrana v konaní netvorí ani prekážku litispendencie v prípade, ak prebieha iné súdne konanie o nároku, ktorý uplatnil účastník ako pohľadávku na započítanie v tomto konaní.

4./ Odvolací súd sa nestotožnil s odvolacou námietkou odporkyne, v zmysle ktorej súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie v otázke investícií zo strany rodiny odporkyne do výstavby rodinného domu. Odporkyňa v odvolaní uvádza, že produkovala dôkazy, ktorými chcela potvrdiť svoje tvrdenia, ale súd ich zobral do úvahy len vtedy, ak ich potvrdil aj navrhovateľ - teda tieto vyhodnotil ako nesporné.

V súlade s ustanovením § 120 ods. 3 O.s.p., ak nejde o veci uvedené v odseku 2 (v ktorých možno konanie začať aj bez návrhu), súd si môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov. Preto, ak súd prvého stupňa vychádzal aj zo zhodných tvrdení účastníkov, postupoval správne a zákonne. Na druhej strane súd prvého stupňa pomerne obširne vykonané dokazovanie vyhodnotil aj z pohľadu, prečo niektorým tvrdeniam odporkyne neuveril - ktoré prehlásenia považoval za nevierohodné a prečo - rozhodnutiu v tomto smere preto nemožno vytýkať arbitrárnosť. Odvolací súd vyvodil z toho záver, že uvedený argument odporkyne nie je dôvodný.

5./ K odvolacej námietke odporkyne o nesprávnej aplikácii zásady parity pri vyporiadaní BSM, poukázal odvolací súd na to, že podľa § 150 OZ pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Pre úvahu o (ne)rovnosti podielov je významné, ako sa každý z manželov v priebehu manželstva staral o rodinu (spoločnú domácnosť, či uspokojovanie spoločných potrieb) a ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. V tomto ohľade však nemožno považovať za relevantné, či manželia mali medzi sebou nezhody, ústiace až do fyzických útokov, alebo čím a v akej výške každý z manželov prispel na zabezpečenie spoločného majetku zo svojho oddeleného majetku, bez ohľadu na to, či ho mal manžel v dobe pred vznikom bezpodielového spoluvlastníctva alebo ho získal napr. dedením alebo darovaním za trvania manželstva. Stanovenie nerovnosti (disparity) vo veľkosti podielov manželov po zániku ich bezpodielového spoluvlastníctva je iným hľadiskom (zásadou) dôležitým pre vyporiadanie spoločného majetku než je stanovenie výšky tzv. prínosu jedného z manželov do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, t.j. stanovenie čiastky, ktorá by mala byť nahradená zo spoločného majetku manželov jednému z nich a ktorej výška sa potom premietne v čiastke stanovenej na záverečné vyrovnanie medzi manželmi. Tieto hľadiská (zásady vyporiadania) nemožno zamieňať ani zmiešavať. Preto, vychádzajúc z obsahu spisu v preskúmvanej veci, sa odvolací súd stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa v otázke uplatnenia zásady parity pri vyporiadaní podielov oboch účastníkov a túto považuje za správnu.

Nad rámec odvolacích námietok (§ 212 ods. 3 O.s.p.) poukázal odvolací súd na potrebu presného označenia nehnuteľnosti z hľadiska jeho určitosti vo výroku rozsudku, a to uvedením údajov o tom, či sa jedná o parcelu registra „C“ alebo parcelu registra „E“, a to v

15C/106/1997

záujme jej identifikácie a precizovania výroku rozsudku aj s ohľadom na súčasné znenie príslušných ustanovení katastrálneho zákona.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, parcelou sa rozumie geometrické určenie a polohové určenie a zobrazenie pozemku v katastrálnej mape, v mape určeného operátu alebo v geometrickom pláne s vyznačením jej parcelného čísla.

Podľa ustanovenia § 7 písm. b/ citovaného zákona kataster obsahuje, okrem iného, parcelné čísla, údaje o parcelách registra "C" evidovaných na katastrálnej mape, údaje o parcelách registra "E" evidovaných na mape určeného operátu, druhy a výmery pozemkov, súpisné čísla stavieb, údaje o príslušnosti pozemkov k zastavanému územiu obce, atď..

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo vyššie uvedených výrokoch zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že povinnosťou súdu prvého stupňa bude napraviť vytýkané pochybenia a vykonať potrebné dokazovanie, toto vyhodnotiť spôsobom uvedeným v § 132 a nasl. O.s.p., zistený skutkový stav podriaďiť relevantným ustanoveniam hmotného práva a rozhodnutie odôvodniť spôsobom uvedeným v § 157 ods. 2 O.s.p..

Výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým zastavil konanie o návrhu odporkyne na vydanie vecí v súlade s ustanovením § 96 ods. 1, 2 O.s.p. považoval za vecne správny, pretože navrhovateľ s týmto späťvzatím prejavil súhlas. Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v tomto výroku .

Medzi rozhodnutia, ktorými sa upravuje vedenie konania patrí aj rozhodnutie súdu o vylúčení časti nároku na samostatné konanie. Vzhľadom na uvedené odvolací súd odmietol odvolanie odporkyne proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým Návrh navrhovateľa o vydanie vecí vylúčil súd prvého stupňa na samostatné konanie (nakoľko ohľadne tohto nároku je potrebné vykonať ešte dokazovanie, ktoré presahuje rámec tohto konania) v súlade s § 112 ods. 2 O.s.p..

V novom rozhodnutí tunajší súd mal rozhodnúť aj o doterajších trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania. (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Podľa ust. § 226 O.s.p. ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Tunajší súd vykonal doplnenie dokazovania v smere naznačenom odvolacím súdom a vyzval účastníkov konania na predloženie návrhov na ďalšie dokazovania.

Navrhovateľ sa vyjadril písomne v podaní z 15.8.2012 k uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 15.5.2012 (mylne uvedené z15.8.2012), kedy v 3 bodoch poukázal na to, že nie je pravdou, že obýva predmetný dom, označil miesta zamestnania mimo Košíc od r. 1991, poukázal na správanie odporkyne, ktorá mu bránila v riadnom užívaní domu. Pokiaľ odporkyňa investovala do údržby predmetného domu, nikdy mu neoznámila zámer úprav v dome, ani nežiadala jeho súhlas. Navrhovateľ nepovažoval za logické ďalšie investície do

15C/106/1997

domu od r. 1995, ak dom navrhol prisúdiť odporkyňi a on ho neužíval. Teoretickú hodnotu údržby podľa súdneho znalca 1% - 1990,93 € za rok je podľa jeho názoru len teoretickou hodnotou, nie skutočnou

hodnotou údržby domu, ktorá je reálna a opodstatnená podľa životnosti danej veci. Požiadavky odporkyne v tom smere považoval za nekorektné. V druhom bode poukázal na to, že až v r. 1994 sa stala odporkyňa vlastníčkou pozemku, odmietol akékoľvek špekulácie odporkyne o vylúčení položiek z BSM, a to plotov, studne, žump, vodomernej šachty, porastov a vonkajších úprav. Záverom uviedol, že aj keď súhlasil so znaleckým posudkom z r. 2004 a 2010 len pre ukončenie sporu, znaleckom posudku znalec uvádza odpisy domu 1 % za každý rok, a to od r. 1983 podľa stavebného povolenia, z toho dôvodu, že stavba v r. 1983 bola len v hrubom stave a bola ukončená až v r. 1990. Uviedol, že v r. 1984 vybetónoval podlahy v prízemnej časti a potery na poschodí, po nasťahovaní do nedokončeného domu v r. 1986 ukončil dlažby aj v pivničnej časti, vonkajšie úpravy, žumpu a ohrady. Preto podľa neho nemôžu byť odpisy z niečoho, čo nebolo ukončené a neexistovalo. Posledný znalecký posudok zhodnotením domu k r. 2010 berie do úvahy odpis 27 rokov. Žiadal, aby z uvedených dôvodov súd určil a priznal ročne odpisy domu, plotov, porastov, studne, žumpy len za obdobie od roku nasťahovania, resp. začatie užívania domu 1986 - 1993, t.j. ku dňu rozvodu, t.j. 7 rokov.

Odporkyňa na výzvu súdu predložila písomne vyjadrenie z 24.9.2012, ktorým špecifikovala sumu, pokiaľ ide pohľadávku na započítanie voči navrhovateľovi, v ktorej časti jej podania v priebehu konania boli nejasné. Vyčíslila výšku pohľadávky, ktorú si uplatňuje voči navrhovateľovi z titulu vydania bezdôvodného obohatenia (str.14 cit. uznesenia KS v Košiciach), a to skutočné náklady na bývanie: vodné a stočné v sume 908,63 €, elektrinu 4.330,62 €, plyn 12.099.- €, poistenie domu 592,76 € a daň z nehnuteľnosti v sume 525,17 €, spolu 18.456,18 €. Z titulu vydania bezdôvodného obohatenia si uplatnila podiel 1-ice k celkovým nákladom na bývanie voči navrhovateľovi v sume 9.228,09 €. Súčasne vyčíslila bežné udržiavacie náklady vynaložené výlučne odporkyňou po rozvoze manželstva ku dňu vyporiadania domu v celkovej výške 20.109,66 €, keď nehnuteľnosť užívali spoločne od rozvodu ku dňu vyporiadania, t.j. titulom vydania bezdôvodného obohatenia si uplatnila od navrhovateľa ďalšiu sumu 10.054,83 €. Zároveň súdu predložila podanie označené- Opravy a údržba, ktoré obsahovalo prehľad o opravách a údržbe domu za roky 1993 - 2012, aj s priložením listinných dôkazov svedčiacich o opravách za toto obdobie.

K vyjadreniu odporkyne predložil stanovisko navrhovateľ súdu dňa 17.10.2012 s tým, že odporkyňa od r. 1993 chce od neho náhradu výdajov za opravy, údržbu a úhrady za médiá, aj keď užíva polovicu domu so svojou rodinou patriacu navrhovateľovi a v posledných rokoch aj so svojim partnerom, teda podľa navrhovateľa predkladá absurdné požiadavky, aj keď za užívanie jeho časti by mala platiť ona. Poukázal na svoje podanie z 15.8.2012 a žiadal súd vylúčiť z jednanja nezmyselnú požiadavku odporkyne na náhradu jej výdajov, ktoré sa navrhovateľa netýkajú.

Dňa 22.10.2012 doručila súdu odporkyňa podanie označené ako vzájomný návrh, ktorým si voči navrhovateľovi uplatnila finančné nároky vzniklé za čas po rozvoze manželstva, t.j. od 23.8.1993 až do vyporiadania BSM. Poukázala na str. 14 uznesenia KS v Košiciach, kde sa konštatuje o bezdôvodnom obohatení. Uviedla, že si uplatnila v tomto konaní, aj v konaní zn. 15C/762/1995 náklady spojené s užívaním domu, ktorý spolu s navrhovateľom užívali a na ktorých nákladoch sa navrhovateľ nepodieľal, čo navrhovateľ ani nepopiera (ide o náhradu médií - elektrina, vodné a stočné, plyn, poistenie domu, daň z nehnuteľnosti), ktoré priame platby úhrad nákladov spojených s užívaním domu vyčíslila

15C/106/1997

a zdokladovala vo svojom podaní z 24.9.2012 v celkovej výške 18.454,18 €, z čoho podiel pripadajúci na navrhovateľa v 1-ici činí 9.228,09 €, o ktorú sumu sa navrhovateľ na jej úkor bezdôvodne obohatil. Zároveň poukázala na str. 16 ods. 2,3 cit. uznesenia KS s tým, že si uplatnila pohľadávku vynaložených nákladov na zhodnotenie nehnuteľnosti - domu za rovnaké časové obdobie, ktoré náklady vyčíslila v sume 20.109,66 € aj s doložením dokladov, a podiel pripadajúci na navrhovateľa v polovici je 10.054,83 €. V tomto prípade podľa názoru odporkyne ide o majetkové právo investujúceho spoluvlastníka uplatňované voči druhému spoluvlastníkovi v zmysle § 149 ods. 4 OZ - nevyvrátiteľná právna domnienka podielového spoluvlastníctva, ak márne uplynie 3 ročná lehota a súd vo veci nerozhodne (§ 511 ods. 3, 137 ods. 1, 139 ods. 1 až 3 OZ), ktoré právo sa premlčí v 2- ročnej premlčacej lehote od zániku tohto spoluvlastníctva. Aj tento nárok odporkyňa uplatnila v lehote a podľa nej nie je premlčaný. V ďalšej časti svojho podania konštatovala, že v zmysle § 97 ods. 1 O.s.p. si uplatňuje voči navrhovateľovi vzájomným

návrhom sumu 19.282,92 €, ktorá predstavuje polovicu zo súm vyššie špecifikovaných titulom úhrad nákladov spojených s užívaním domu, a titulom nákladov na zhodnotenie nehnuteľnosti - domu za obdobie od 23.8.1993 až do konečného rozhodnutia súdu v predmetnej veci. Žiadala, aby súd vykonal vyporiadanie v širšom zmysle a rozhodol o uplatnenom nároku samostatným výrokom v rozhodnutí v tomto konaní. Pritom argumentovala zásadou občianskeho súdneho konania vyplývajúcou z ust. §§ 152 ods. 2 veta prvá a 153 ods. 2 O.s.p., podľa ktorej súd je povinný o celej prejednávanej veci rozhodnúť, avšak vo veciach, v ktorých konanie nemožno začať aj bez návrhu, môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, len v tom prípade, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi účastníkmi.

Predmetom tohto súdneho konania podľa odporkyne je vyporiadanie zaniknutého BSM, ktoré je k dnešnému dňu podielovým spoluvlastníctvom, a to k domu súp. č. 559, ktorého všeobecná hodnota bola stanovená dodatkom č. 3 k znaleckému posudku č. 3/2004 v hodnote 78.027,88 €. Podiel pripadajúci na každého je 39.013,94 €. Ak navrhovateľ zo svojich výlučných prostriedkov investoval do domu sumu 746,86 € a odporkyňa vložila do domu zo svojich výlučných prostriedkov sumu 1.586,67 €, po vzájomnom stretnutí pohľadávok navrhovateľ by mal odporkyni vyplatiť sumu 839,81 €. Keďže dom prípadne do výlučného vlastníctva odporkyne, táto by mala vyplatiť navrhovateľovi sumu 39.013,94 €, avšak po vzájomnom započítaní investovaných prostriedkov z výlučného vlastníctva do spoločnej veci, zníži sa podiel pre navrhovateľa zo sumy 39.013,94 € - 839,81 €, t.j. odporkyňa vyplatí navrhovateľovi sumu 38.174,94 €.

Odporkyňa upozornila na nesprávny výpočet aj zo strany KS v Košiciach v citovanom uznesení na str. 11 piaty odsek posledná veta, kde je nesprávne podľa nej uvedená výška vyrovnanie podielov v sume 38.594,04 €, lebo správne podľa nej má byť suma 38.174,94 €. S odkazom na predložený vzájomný návrh navrhla, aby súd vydal rozsudok, ktorým určí, že z vecí patriacich do podielového spoluvlastníctva (predtým do BSM), prípadne do výlučného vlastníctva odporkyne nehnuteľnosť - dom s.č. 559 na ul. L. Č.. XX V. A. - Š., ktorý je zapísaný v KN na LV č. 1004, parc. registra „C“ ako stavba súp. č. 559 stojaci na parc. č. 166/2 - rodinný dom v hodnote 78.027,88 €. Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie podielov sumu 38.174,94 € do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Navrhovateľ je povinný zaplatiť odporkyni sumu 19.282,92 € v tej istej lehote. Zároveň žiadala priznať náhradu trov konania v časti vzájomného návrhu.

15C/106/1997

Podaním, doručeným súdu 26.10.2012 navrhovateľ zaujal k vzájomnému návrhu ten názor, aby ho súd vylúčil na samostatné konanie, pretože pokiaľ by podľa návrhu odporkyne sa malo spolu s vyporiadanim BSM rozhodovať aj o jej uplatnenom nároku vzájomnou žalobou, konanie by muselo trvať niekoľko ďalších rokov a takýto stav by bol neúnosný. V tejto súvislosti poukázal na ďalšie podanie odporkyne v konaní zn. 15C/762/95 o úhradu nájomného a za služby spojené s užívaním bytu, z ktorého vyplýva, že súdne konanie o vyporiadanie BSM žiada odporkyňa spojiť s konaním o úhradu nájomného a za služby spojené s užívaním bytu (zrejme mylne uvedené bytu, aj keď ide o užívanie domu).

V priebehu konania na pojednávaní 22.3.2013 navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu zotrval na názore, že neprichádza do úvahy spájanie konania o vyporiadanie BSM a konania, v ktorom sa domáha odporkyňa zaplataenia úhrad za média z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré nároky označila ako vzájomný návrh. Pokiaľ by sa jej podanie kvalifikovalo ako vzájomná žaloba, je potrebné vylúčiť ju na samostatné konanie. Súhlasil s tým, aby súd vyporiadal BSM k domu. V tom smere nenavrhol vykonať žiadne ďalšie dokazovanie. Zároveň poukázal na to, že vzhľadom na právny názor odvolacieho súdu, že ploty nie sú súčasťou domu, ale sú súčasťou pozemku, čo vlastne znamená podľa názoru KS v Košiciach, že ploty sú výlučným vlastníctvom odporkyne, keďže ona je výlučnou vlastníčkou pozemku, je potrebné v rámci širšieho vyporiadania BSM zohľadniť pri finančnom vyporiadaní sumu zodpovedajúcu polovici hodnoty týchto plotov, tak ako sú ustálené v znaleckom posudku, lebo pri takomto právnom názore odvolacieho súdu navrhovateľ investoval do majetku patriaceho výlučne iba odporkyni, teda zveľadil jej majetok a vzrástla hodnota jej pozemku o to, čo investoval navrhovateľ. Iné návrhy navrhovateľ súdu neoznačil.

Odporkyňa zotrvala na písomnom stanovisku z 22.10.2012, na uplatnenom nároku vzájomným návrhom, pretože podľa jej názoru v rámci vyporiadania BSM má súd rozhodnúť aj o tomto vzájomnom návrhu. Z celého súdneho spisu je podľa nej zrejmé, že navrhovateľ sa nepodieľal na uvedených nákladoch spojených s touto nehnuteľnosťou nielen v čase do rozvodu manželstva, ale aj od rozvodu, na ktoré ho viaže aj zákon ako podielového spoluvlastníka. Považovala za správne určiť cenu na vzájomné započítanie investovaných podielov samostatným výrokom v rozhodnutí súdu a zároveň si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania.

Vychádzajúc z právneho posúdenia a zhodnotenia vykonaného dokazovania odvolacím súdom, v konaní bolo nesporné, že účastníci nadobudli za trvania manželstva nehnuteľnosť - predmetný rodinný dom a že táto nehnuteľnosť patrí do BSM účastníkov. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovým vyhodnotením, že za trvania manželstva bola stavba domu aj dokončená, že ploty nie sú súčasťou domu, ale sú súčasťou pozemku, tiež aj porasty na pozemku. S poukazom na túto právnu argumentáciu odvolací súd vyjadril názor, ktorým je viazaný aj tunajší súd, že ploty, vonkajšie úpravy, studňa a porasty sa okamžikom ich pevného spojenia so zemou stali vlastníctvom toho subjektu, ktorý vlastnil pozemok, t.j. právnych predchodcov odporkyne (až od roku 1994 vlastníctvom odporkyne, t.j. po rozvode manželstva) a preto nemôžu byť vyporiadané ako majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

Odvolací súd vyvodil z uvedeného záver, že masa BSM zahŕňa iba dom vo všeobecnej hodnote 78.027,88 €, keď neprihliadal na námietku navrhovateľa k určeniu všeobecnej hodnoty stavieb súdnym znalcom, ustálenej v znaleckom posudku, pričom poukázal na jeho písomné vyjadrenie z 25.12.2010. Po odpočítaní investícií vložených navrhovateľom v sume

15C/106/1997

746,86 € a investícií vložených odporkyňou v sume 1.586,67 € dostávame masu BSM v sume 75.694,35 €, z čoho podiel jedného z účastníkov predstavuje sumu 37.847,17 €. Odvolací súd vyslovil napokon názor, že ak by súd prikázal dom do výlučného vlastníctva odporkyne, k podielu navrhovateľa je potrebné pripočítať investície ním vložené, t.j. sumu 746,86 €, a tak navrhovateľovi bude povinná vyplatiť odporkyňa na vyrovnanie podielov sumu 38.594,04 €.

Ani jeden z účastníkov konania v rámci návrhov na doplnenie dokazovania nenavrhol vykonať doplnenie znaleckého dokazovania, resp. kontrolné znalecké dokazovanie na určenie výšky všeobecnej hodnoty domu, aká bola ustálená v znaleckom posudku vo výške 78.027,88 € (čl. 675 spisu), čo súd posúdil ako súhlasný a zhodný prejav účastníkov, aby súd vychádzal zo všeobecnej ceny domu určenej už v konaní znalcom. Súd poukazuje na to, že D.. P. B. T.ko znalec vyhotovil dodatok č. 3 k ZP po ohliadke nehnuteľnosti za prítomnosti obidvoch účastníkov, pričom v dodatku spracoval požiadavky vyjadrené účastníkmi konania. Opatrenie stavby je uvažované pri stavbe od r. 1983 a zdôvodnenie uviedol pri ohodnocovaní domu podľa rokov udaných účastníkmi konania. V posudku stanovil všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti podľa stavebno-technického stavu ku dňu rozvodu účastníkov, t.j. k 23.8.1993 a v cenách platných v čase vypracovania posudku, opotrebenie stanovil ku dňu vypracovania posudku, pričom zohľadnil pri hodnotení a určení všeobecnej hodnoty domu zhodné tvrdenie účastníkov, že dom bol ku dňu 23.8.1993 rozostavanou stavbou a bol skolaudovaný až v r. 1994.

Znalec v časti Výpočtu technickej hodnoty domu pod bodom 2.2. a nasl. dodatku č.3 k znaleckému posudku č.3/2004 uviedol všetky údaje ohľadne plotov - oplotenie uličná časť, severná časť a južná časť so začiatkom užívania v r.1988 a oplotenie vo dvore zo začiatkom užívania 1987, z čoho je zrejmé, že ploty boli postavené a účastníci ich začali aj užívať najneskôr v r. 1988. V tom smere súd považoval požiadavku navrhovateľa, aby súd určil a priznal ročne odpisy domu len za obdobie od nast'ahovania v r. 1986 ku dňu rozvodu účastníkov, ako aj požiadavku zohľadniť pri finančnom vyporiadaní sumu zodpovedajúcu polovici hodnoty plotov ako investíciu do majetku patriaceho výlučne iba odporkyni z dôvodu, že navrhovateľ zveľadil jej pozemok výstavbou plotov a vzrástla hodnota jej pozemku o to, čo investoval navrhovateľ, za nedôvodnú. Znalec totiž vychádzal z údajov uvedených účastníkmi ohľadne rokov realizácie domu a vzal do úvahy v dodatku č. 3 k ZP, že dom bol ku dňu 23.8.1983 rozostavanou stavbou a bol skolaudovaný v r. 1994. Amortizácia sa vždy určuje len od doby postavenia stavby ku dňu

zániku BSM. Súd nemôže nahrádzať odborné závery znalca, údaj o odborne stanovenej východiskovej a technickej hodnote domu, z toho dôvodu na požiadavku navrhovateľa, aby súd určil a priznal ročne odpisy domu za iné obdobie ako to vykonal znalec vo svojom posudku, súd neprihliadal. Súd považoval dodatok č. 3 k ZP č. 3/2004 za posudok vypracovaný na odbornej úrovni, ktorého obsah účastníci po jeho vypracovaní nenamietali a stotožnili sa s jeho závermi. Práve z dôvodu, že bolo nutné určenie ceny domu a odborné posúdenie tejto otázky, bol pribratý do konania znalec a vypracovaný odborníkom na to určeným znal. posudok k cene nehnuteľnosti. Aj na poslednom pojednávaní navrhovateľ, ani odporkyňa nenavrhovali doplnenie znaleckého dokazovania.

Čo sa týka zohľadnenia požiadavky navrhovateľa, keď v rámci širšieho vyporiadania BSM navrhol zohľadniť sumu zodpovedajúcu polovici hodnoty plotov podľa predmetného znaleckého posudku, túto súd považoval za právne nedôvodnú. Súd poukazuje na to, že investície vložené navrhovateľom do BSM v sume 746,86 € boli v konaní už ustálené a zohľadnené po ich odpočítaní (rovnako ako investície vložené odporkyňou v sume 1.586,67

15C/106/1997

€) od masy BSM, jednak na skutočnosť, že v danom prípade navrhovateľ po dobu celého súdneho konania ani netvrdil, aby dal viac výlučných prostriedkov, ako už mu bolo v rámci investícií zohľadnené súdom, aby vynaložil na vec odporkyne, t.j. ploty investície zo svojich výlučných prostriedkov, t.j. na jej oddelený majetok, napokon ani nepreukázal takéto tvrdenie na ostatnom pojednávaní 22.3.2013. Tak, ako to právne posúdil odvolací súd, nejedná sa o nárok na vyporiadanie investícií na oddelený majetok jedného z účastníkov v rámci vyporiadania BSM, ale o vyporiadanie ich pohľadávok voči tretím osobám. Nárok na náhradu za zhodnotenie nehnuteľnosti nemožno uplatňovať voči tomu, kto neskôr nadobudol nehnuteľnosť, t.j. voči odporkyni, ale voči tomu, kto ju vlastnil v dobe, kedy k tomuto zhodnoteniu došlo (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 29. marca 2003, sp. zn. 25Cdo/355/2001).

Ako je nesporné z dokazovania, odporkyňa až v r. 1994 sa stala výlučnou vlastníčkou pozemku, aj plotov na ňom postavených, vonkajších úprav, studne a porastov, pričom ploty, ako to nepochybne vyplýva z dodatku č. 3 k ZP (čl.680 a nasl.) boli postavené do r. 1988 a teda ak by aj bol investoval navrhovateľ do týchto plotov svoje výlučné prostriedky (aj keď to nepreukázal), investoval ich do majetku tretích osôb (právnych predchodcov odporkyne), lebo ploty už nesporne existovali v r. 1994, kedy sa odporkyňa stala vlastníčkou pozemku pod plotmi. Jeho požiadavku, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na oddelený majetok odporkyne ako bezpodielovej spoluvlastníčky (manželky), považoval súd z toho dôvodu za právne nedôvodnú.

Pri vyporiadaní BSM sa nezasahuje do práv a povinností tretích osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania o vyporiadanie BSM, čomu zodpovedá aj záver tunajšieho súdu, ktorý sa premietol do výrokovej časti rozsudku, v ktorej súd prikázal dom do výlučného vlastníctva odporkyne vo všeobecnej hodnote určenej znalcom vo výške 78.027,88 €, t.j. bez hodnoty plotov a porastov, bez zarátania podielu navrhovateľa z hodnoty plotov, vonkajších úprav, studne a porastov.

Odvolací súd v zrušujúcom uznesení upriamil pozornosť na písomné podania odporkyne v priebehu konania, ktorými si v konaní uplatnila pohľadávku na započítanie, aj keď jej podania boli nesúrodé čo do uplatňovaných súm. Odporkyňa nenavrhol, aby jej bolo prisúdené viac, než si uplatnil navrhovateľ, preto ide len o obranu proti návrhu navrhovateľa, s ktorou sa mal tunajší súd vyporiadať.

Na výzvu súdu odporkyňa svoje nároky upresnila v podaní, označenom ako vzájomný návrh zo dňa 22.10.2012 a nárok špecifikovala tak, že sa domáha skutočných nákladov na bývanie a bežných udržiavacích nákladov za čas po rozvode manželstva, t.j. od 23.8.1993 až do rozhodnutia súdu o vyporiadaní BSM titulom vydania bezdôvodného obohatenia v sume 9.228,09 eur. Zastávala názor, že v súčasnosti je zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo podielovým spoluvlastníctvom k domu vo všeobecnej hodnote 78.027,88 € a z toho podiel pripadajúci na jedného je 39.013,94 €, z ktorej sumy po vzájomnom započítaní investovaných prostriedkov z výlučného vlastníctva do spoločnej veci sa zníži podiel pre navrhovateľa na sumu 38.174,94 € a nie na 38.594,04 €, ako to ustálil odvolací súd vo svojom

rozhodnutí a považovala za nesprávny aj výpočet výšky vyrovnávajúceho podielu odvolacím súdom v jeho rozhodnutí na str. 11.

Súd mohol posúdiť uplatnený nárok odporkyne až po jeho upresnení v podaní zo dňa 22.10.2012, kedy ho posúdil v celom rozsahu ako nárok titulom bezdôvodného obohatenia.

15C/106/1997

Odporkyňa navrhla priznať jej sumu 19.282,92 €, teda nežiadala prisúdiť viac, než si uplatnil navrhovateľ titulom vyrovnávacieho podielu. Z toho pohľadu takýto jej prejav na započítanie pohľadávky nie je vzájomným návrhom. Z obsahu je podania z 22.10.2012 je ale nepochybné, že si uplatnila pohľadávku z titulu bezdôvodného obohatenia, ktorá je zročná a nie z titulu vyporiadania BSM, ktorá pohľadávka bude zročnou až po právoplatnosti rozsudku v tomto konaní. Súd z toho vyvodil, že si odporkyňa uplatnila iný druh nároku, aký je predmetom tohto konania, že jej pohľadávka na započítanie voči navrhovateľovi je navyše už aj splatná a preto tieto dva druhy nárokov nemožno spájať a započítavať, lebo ide o nezapočítateľné pohľadávky, preto ani nemohli zaniknúť započítaním, aj keď ide o záväzky medzi tými istými subjektmi,

V zmysle ust. § 580 OZ, ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu a navzájom sa kryjú, tieto pohľadávky zaniknú započítaním, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu. Zánik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie.

V danom prípade vykonala odporkyňa prejav vôle smerujúci k započítaniu. Nemožno prirodzene zabrániť tomu, aby účastník spojil dva nároky v jeden návrh. Súd je však povinný v takom prípade so zreteľom k ust. § 112 ods. 2 O.s.p. skúmať nielen to, či obidva nároky sa hodia k spojeniu, či plnenie je rovnakého druhu, ale či vôbec je možné o týchto nárokoch spoločne konať a rozhodovať. Z hľadiska úpravy ust. § 112 ods. 2 O.s.p., s poukazom na ust. § 580 OZ, ako aj vyslovený názor odvolacieho súdu v jeho uznesení, súd mohol v prejednávanej veci vyvodiť len ten záver, že nárok uplatnený odporkyňou ako „náklady na opravy a údržbu nehnuteľnosti“, ani náklady na bývanie, nie sú investíciami. Odporkyňa aj sama označila špecifikáciu jej nároku „Opravy a údržba 1993-2012“ a požadované náklady sa nemôžu prejednávať spoločne s vyporiadaním BSM, pretože ide o pohľadávku odporkyne voči navrhovateľovi už splatnú, pričom druhý nárok navrhovateľa voči odporkyňi z titulu vyporiadania BSM (a vyrovnávacieho podielu) predstavuje nesplacnú pohľadávku. Z toho dôvodu súd aj zamietol návrh odporkyne na spojenie vecí zn. 15C 106/1997 a 15C/762/1995. Na základe uvedeného súd posúdil uplatnený nárok odporkyne na zaplatenie sumy 19.282,92 eur ako vzájomný návrh a v súlade s ust. § 112 ods. 2 O.s.p. vylúčil ho na samostatné konanie, ktoré presiahne rámec tohto konania.

Názor odporkyne vyjadrený v podaní z 22.10.2012, že predmetom tohto konania je už vyporiadania podielového spoluvlastníctva, nie BSM, považuje súd za mylný. Aplikácia ust. § 149 ods. 4 OZ a nevyvrátiteľnej právnej domnienky podielového spoluvlastníctva nemožno použiť na prejednanú vec. Tá platí iba v prípade, že sa nevedie súdny spor o vyporiadanie BSM, ako je tomu v danom prípade, t.j. jedná sa stále o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov a nie o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

Podľa ust. § 149 ods. 1,3 OZ, ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150. Ak sa vyporiadanie nevykoná dohodou, vykoná ho na návrh niektorého z manželov súd.

.....rozsudok pokračuje, rozsah je 22 strán, ale nezmestil sa do tvorby rozhodnutia, asistentka senátu 15 C.....

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje, okrem výroku o vylúčení nároku navrhovateľa na vydanie vecí na samostatné konanie. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože

nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a), f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.